

Protokoll 2/2022

fört vid Skönhetsrådets delegerade i plan- och bygglovsärenden, naturvårdsärenden samt kulturvårdsärendens sammanträde måndagen den 21 februari 2022 kl. 13:30-16:00, Bråvallasalen, Stadshuset

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Leif Bolter
Katarina Borg
Birgitta Bremer
Elisabet Jermsten
Anders Johnson
Måns Lönnroth §§2-10
Helena Nilsson Lannegren
Margareta Olofsson
Martina Pereira Norrman
Laila Reppen
Henrik Nerlund Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Elisabeth Rosenquist Saidac Adjungerad §§1-2
Maria Borup Föredragande §3
Ewa Reuterbrand Föredragande §10

Justerare

Datum för justering

Paragraf §§1-10

Sekreterare Monica Hector

§ 1 **Dagordning**

Beslut

Upptogs ärenden i ordningen: 1-2, ärende utom föredragningslista avseende övriga frågor från ledamöter, 4-7, 3 samt information från sekreteraren som ytterligare punkt utom föredragningslistan.

§ 2**Östermalmstorg, information från trafikkontoret om
upprustning och förnyelse**

Trafikkontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Östermalmstorg, information från trafikkontoret om upprustning och förnyelse. Elisabet Rosenquist Saidac, stadsträdgårdsmästare, trafikkontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2022/28

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet stå fast vid sitt tidigare yttrande och avstyrka förslagen förnyelse av Östermalmstorg. Rådet ansåg att återställningsförslaget ska ligga till grund för torgets framtida gestaltning.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Trafikkontoret har tagit fram ett förslag till ny gestaltning av Östermalmstorg. Förslaget kan sägas vara en kompromiss mellan det tidigare framtagna återställandeförslaget och det s.k. medborgarinitiativet. Dessa båda tidigare förslag presenterades rådet i augusti 2021. Det nya förslaget innebär att en cirkelformad stenbeläggning anläggs, eventuellt med en sidoordnad fontän, att flera befintliga träd tas ned samt att viss nyplantering av blommande träd utförs. Den stora vändplanen i torgets nordvästra hörn som återfunnits i de båda tidigare förslagen ligger kvar.

Skönhetsrådets grundläggande kritik kvarstod trots bearbetningen. Torgets påkostade granitbeläggning som tillfälligt magasineras bör återläggas och de föreslagna aparta cirklarna utgå. Att kassera specialframtagen granit och istället investera i en ny beläggning såg rådet som oförsvarbart utifrån såväl ett estetiskt som ett hållbarhetsperspektiv. Rådet ansåg vidare att de befintliga uppväxta träden bör bevaras i största möjliga utsträckning. Detta gäller inte minst kastanjerna längs torgets södra sida.

Rådet önskade, liksom i tidigare yttrande, att torget hålls öppet och att det är troget sin historia som salutorg. Den föreslagna fontänen och mönstret som för tankarna till Vällingby torg imponerar inte på platsen. Den störande vändplanen måste tas bort för att inte vika för stor del av torgytan till vändande trafik. Ett förslag är att låta varustransporter som behöver tillgång till kvarteret Krejaren tillåta

enkelriktad trafik Humlegårdsgatan-Majorsgatan mellan kl. 06-11 likt andra gågator. Varutrafiken skulle då under denna begränsade tid kunna köra ut runt kvarteret Brunnsfiskeriet och nå Linnégatan.

Avslutningsvis ansåg rådet att torgplatserna behöver få goda lägen, samt att Saluhallens fasadbelysning, som kräver en belysningsstolpe på torget, behöver inarbetas i förslaget.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/28-1 Förnyelse av Östermalmstorg, infomöte 8/2
- SR 2022/28-1.3 Informationsmöte Östermalmstorg, annons Mitti

§ 3**Kopplingsboxen 26, förslag till detaljplan, 2020-08919**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Kopplingsboxen 26, förslag till detaljplan, 2020-08919. Maria Borup, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2022/25

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om radhusens höjd och att maximalt fem radhus bör uppföras.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag i syfte att uppföra sex radhus om tre våningar i korsningen av Mejselvägen och Korpmossevägen i Hökmossens småstugeområde. På platsen ligger idag en före detta mjölkbutik från 1940-talet, byggnaden har under åren byggts till och ändrat användning till snabbköp och sedan verkstad och kontor. Fastigheten hyrs sedan 2010 ut till en kulturförening som bedriver konsert- och kaféverksamhet.

De föreslagna radhusen uppförs i tre våningar med utskjutande takkupor, balkonger på plan två och franska balkonger på plan 3 mot söder. Mot norr placeras husen indragna från Mejselvägen för att göra plats för gemensam parkering och entréplats. Förslaget innehåller sex bilplatser framför radhusen vilket innebär en plats per hushåll.

Hökmossen karaktäriseras i Stockholms byggnadsordning som ett småstugeområde och i såväl byggnadsordningen som *Varsam utveckling av småhus- och villaområden – strategi med vägledningar* föreskrivs vissa normer för tillägg i dessa områden, till exempel att nya byggnader följer mönstret för husens placering i förhållande till gatuliv och utformning av förgårdsmark. Utformningen av mark och grönska har stor betydelse för att bibehålla småstugeområdets gröna karaktär.

Skönhetsrådet fann det möjligt att bygga på platsen men anser att förslaget bör bearbetas till att innehålla högst fem radhus i maximalt två våningar. Rådet uppfattade att radhusen i sin nuvarande utformning snarare är anpassade efter flerbostadshusen än efter

småstugorna och önskade se ett omvänt förhållande. En minskad exploatering skulle bidra till en bättre boende- och gatumiljö genom att mer grön förgårdsmark kan tillskapas mot gatan. Den valda parkeringslösningen fann rådet främmande i sammanhanget, där boende får en grannes bil framför sin entré. Med en gemensam parkeringslösning mellan flera fastighetsägare kan förgårdsmarken möta gatan på ett för området mer gynnsamt sätt, alternativt att angöringen på framsidan kan brytas upp med mer mellanliggande grönytor om ett radhus tas bort ur förslaget.

Skönhetsrådet har efterfrågat information om vad som händer med den kulturverksamhet som nu finns i befintlig byggnad. För närvarande är flera före detta butikslokaler på väg att ersättas av bostadsbebyggelse, samtidigt som många kulturaktörer och medborgare önskar flexibla samlingslokaler och mötesplatser. En avgörande faktor för ett levande kulturliv är att det finns lokaler med rimlig hyra. Skönhetsrådet ansåg därför att staden bör hantera frågan och finna kreativa lösningar inom såväl föreliggande plan som i andra planförslag som berör kulturverksamheter.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/25-3 Samrådsbrev
- SR 2022/25-6 Plankarta
- SR 2022/25-7 Planbeskrivning S-Dp
- SR 2022/25-8 Kulturmiljöutredning 2022-01-07, Nyréns
- SR 2022/25-9 Kulturmiljökonsekvensbedömning (Nyréns Arkitektkontor AB, 2021-01-07)
- SR 2022/25-2 Trafikbullenutredning (Magenta Akustik AB, 2021-11-05)
- SR 2022/25-10 Dagvattenutredning (Geosigma AB, 2021-11-15)
- SR 2022/25-4 PM Miljöteknisk undersökning (Bjerking AB 2021-06-11)
- SR 2022/25-5 PM Geoteknik (Bjerking AB 2021-03-17)

§ 4 Övriga frågor

Sammanfattning av ärendet

Med anledning av föregående planärende på dagordningen lyfte ledamot K Borg frågan om brist på tydlighet i underlagen från stadsbyggnadskontoret. Historiskt har förvaltningen haft en tydligare roll ifråga om att uttrycka och förmedla stadens ställningstagande i stadsbyggnadsfrågor samt att ta fram beslutsunderlag. Idag fungerar stadsbyggnadskontoret mer som verktyg för/förmedlare av respektive fastighetsägares önskemål.

Ledamot H Nilsson Lannegren önskade i sin tur ta upp frågan om lokaler för aktiviteter som berikar närområdet, också det med anledning av föregående punkt på dagordningen. I den befintliga byggnaden som föreslås rivs för att ge plats åt radhus finns idag en uppskattad verksamhet som i och med en planändring kommer att läggas ner. Finns det riktlinjer och hur arbetar staden för att upprätthålla såväl ett levande kulturliv som stadsliv.

Föreslog sekreteraren att dessa båda frågor lyfts på kommande delegationssammanträde för strategisk framtidsdiskussion.

§ 5**Rådet: Hovings malmgård**

Upptogs till behandling ärende avseende Hovings malmgård med anledning av stadsbyggnadsnämndens beslut om startat planarbete.

SR 2022/32

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillskriva stadsbyggnadsnämnden med yrkan om att planarbetet bör avbrytas och att markanvisningen återtas samt att yttrandet skickas i kopia till exploateringsnämnden och kulturnämnden.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2021-12-20 att påbörja ett planarbete för vård- och trygghetsboende på fastigheten Sommaren 10 (Hovings malmgård). Vid exploateringsnämndens sammanträde 2022-02-17 markanvisades området till tomträttsinnehavaren Einar Mattsson.

Planområdet består i huvudsak av fastigheten Sommaren 10 som i sin helhet utgör ett kulturresevat enligt gällande detaljplan från 1996. Fastigheten, d.v.s. både malmårdsbyggnaden och trädgården, är blåklassad enligt Stadsmuseets kulturhistoriska klassificering. Det är den högsta klassningen och innebär att bebyggelsen har kulturhistoriska värden motsvarande fordringarna för byggnadsminnen i kulturmiljölagen. Malmgården uppfördes 1770 av fabrikör Carl Gustaf Hoving med Casper Christian Friese som arkitekt. Under 1800-talet ägdes gården av Lars Johan Hierta och i dess anslutning växte en industrimiljö upp. Malmgården utmärker sig genom att den fortfarande omges av en trädgård som, trots sentida inslag som t.ex. avenbokshäckar, fortsatt har inslag av en äldre struktur med vissa bevarade parkträd. Kulturresevatet är en god representant för hur förmögna stockholmare uppförde malmgårdar för sommarvistelse under 1700-talet och särskilt intressant eftersom den än i denna dag är förhållandevis oberörd av den stora stadsutveckling som skett runt omkring från 1880 och framåt. Det föreslagna vård- och trygghetsboendet skulle innebära att parken bebyggdes och att malmgården reducerades till en gårdsbyggnad i ett nytt stadskvarter. Kulturresevatets intentioner

skulle då helt frångås och en unik Stockholmsmiljö irreversibelt förloras. Rådet avstyrkte liknande planer 2002.

Skönhetsrådet konstaterade att planarbetet inte kan drivas vidare utan att viktiga kultur-, stads- och parkmiljövärden spolieras. Rådet ansåg att planarbetet bör avbrytas och att markanvisningen återtas.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/32-1 Hovings malmgård, inkommande mail från arbetsgruppen
- SR 2022/32-1.3 Protokollsutdrag stadsbyggnadsnämndens sammanträde 2021-12-20 § 9
- SR 2022/32-1.1 Stadsmuseets remissvar
- SR 2022/32-1.2 Startpromemoria för planläggning av Sommaren 10 (Hovings Malmgård), vårdboende med cirka 90 platser och trygghetsboende med cirka 30 lägenheter

§ 6

Sekreteraren informerar

Sammanfattning av ärendet

Informerade sekreteraren om intervju i Dagens Nyheter 14 februari om planförslaget för Cikadan i Hammarbyhöjden.

§ 7

Bergbacken 10, förslag till detaljplan, 2021-13732

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Bergbacken 10, förslag till detaljplan, 2021-13732.

SR 2022/40

Beslut

Bordlades ärendet på handläggarens begäran.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/40-4 Samrådsbrev
- SR 2022/40-3 Plankarta - samråd (rev)
- SR 2022/40-2 Planbeskrivning, NYA PBL

§ 8

Siklöjan 8, förslag till detaljplan, 2021-13733

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Siklöjan 8, förslag till detaljplan, 2021-13733.

SR 2022/39

Beslut

Bordlades ärendet på handläggarens begäran.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/39-4 Samrådsbrev
- SR 2022/39-3 Plankarta - samråd
- SR 2022/39-2 Planbeskrivning

§ 9

Tigerliljan 6, 7 och 18, förslag till detaljplan, 2021-13726

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Tigerliljan 6, 7 och 18, förslag till detaljplan, 2021-13726.

SR 2022/41

Beslut

Bordlades ärendet på handläggarens begäran.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/41-4 Samrådsbrev
- SR 2022/41-3 Plankarta - samråd (ny revidering)
- SR 2022/41-2 Planbeskrivning, NYA PBL

§ 10**Program för Mariatorget**

Trafikkontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Program för Mariatorget. Ewa Reuterbrand, trafikkontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2022/27

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet ställde sig positivt till program för Mariatorget med synpunkter som anförts i diskussionen.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Programmet för Mariatorgets upprustning har tagits fram på uppdrag av Trafikkontoret. Handlingen ska fungera som ett underlag inför de beslut som ska fattas ifråga om parkens disposition, växtmaterial, vistelseytor mm. Sommaren 2021 genomfördes en medborgardialog där alla som ville kunde tycka till om parken idag och vad man önskade framöver. Dialogen sammanfattades i ett dokument som sedan legat till grund för det fortsatta programarbetet.

Skönhetsrådet ansåg att anslaget – att i första hand göra en grundläggande upprustning av parken är rätt. Parkens gräs- och grusytor liksom träd, buskar och planteringar bör därför prioriteras med inriktning på att Mariatorget även fortsättningsvis ska vara en representant för Stockholms äldre parker. Rådet ställde sig således positivt till att parkens grundläggande struktur i huvudsak bibehålls. En förändring som föreslås är att de två sidoordnade, grusade ytorna, med parkbänkar längs den östra allén tas bort och ersätts av gräsytor med några sittplatser i form av solstolar. Dess ytor har tillkommit relativt sett till parkens historia och rådet ansåg att den föreslagna åtgärden stärker och gör det centrala parkrummet mer tydligt. I södra delen av parken föreslås en förändring som syftar till att skapa en tydligare entré mot Sankt Paulsgatan. Den ”nya rundeln” innebär till hälften en återgång till hur parken såg ut före 1956. Rådet förstod ansatsen att skapa en bättre koppling till lekplatsen, men är ändå inte helt övertygat om detta grepp och finner det halvt.

I underlaget lyfts att de nuvarande sittplatserna i parken döljer blomsterrabatterna. I denna del föreslås nya bänkar i princip framför just rabatterna vilket således går emot den grundläggande idén om att blomsterprakten inte bör vara skymd. Förslaget löser inte heller problemet med det informella stråket i parkens sydöstra del. De två skulpturerna ”Snöklockan” och ”Tjusningen” får nya placeringar. Den förstnämnda får en centralplats i rundelns mitt medan den andra får en sidoordnad plats. Idag har de båda skulpturerna en mer jämbördig placering på var sin sida av mittgången vilket rådet anser vara ett lämpligare sätt att hantera de två konstverken som då ”pratar” med varandra.

I parkens norra del föreslås en ändring av gränssnittet mellan Hornsgatan och parken i form av ändrad markbeläggning. Rådet ställde sig positivt till att en större del av ytan grusas och därmed blir en del av parken. Vidare ställde sig rådet positivt till ambitionen att kioskerna ska kunna få en öppnare karaktär mot parken och att uteserveringarna snarare vänds mot parkrummet än mot gatan vilket skulle tillföra mer folkliv. Likaså stödde rådet ambitionen att städa upp i den för närvarande trånga och övermöblerade entréplatsen. Enligt rådet bör trafikkontoret se över platsen och rensa bort onödiga funktioner och tillägg så som reklampelare, uppställningsplatser för elsparkcyklar mm. Det var också rådets uppfattning att staden bör ha en tydligare policy för hur kiosker och eventuella inhägnader utformas och hålls efter i stadens stads- och parkrum. Likaså hur torghandeln utformas, hur stora ytor som får ianspråkta – och inte minst – att regler efterföljs. Rådet såg också gärna att sopsugsanläggningen, som placerats i parkens nordvästra hörn, på sikt tas bort då nyttan av den tycks vara högst begränsad.

Ett tydligt önskemål i medborgardialogen var fler sittplatser i parken. I det föreliggande programmet har därför fler sittplatser tillkommit, främst i form av långsoffor. Dessa föreslås vid entrén mot Hornsgatan, i det centrala fontänrummet med skulpturen Tors fiske samt vid nya rundeln i parkens söndra del. Som tidigare anförts ställde sig rådet tveksamt till långsoffor som skymmer rabatter med blomsterflor. I fontänrummet och vid entrén mot Hornsgatan skulle sådana kunna fungera. Förutsättningen är dock, enligt rådet, att det går att finna en konstruktion med en utformning av högkvalitet som samtidigt går lätt att underhålla.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/27-1.4 Mariatorget: Program för upprustning
- SR 2022/27-1.3 Dialogsammanställning Mariatorget 2021
- SR 2022/27-1 Program för Mariatorget, remiss från trafikkontoret

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2022-02-24
Monica Christina,Hector	2022-02-24
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2022-02-24